

ATLANTISCHE ZALM (*Salmo salar*)

Leefomgeving

De Atlantische zalm is een zogenaamde anadrome vissoort, die leeft in zee, maar voor zijn voortplanting afhankelijk is van het zoete water. De zalm paait en groeit op in de forel- en vlagzalmzone van stromende wateren. Deze wateren kunnen variëren van zeer smalle beken tot betrekkelijk brede rivieren. Voor een succesvolle voortplanting heeft de zalm schone grindbedden nodig. Het moet voor de zalm mogelijk zijn om zijn reis van de paaigronden naar zee en terug zonder belemmeringen af te leggen.

Voortplanting

Zalmen kennen in het algemeen twee intrekperiodes. In de maanden juni, juli en augustus trekken de zogenaamde voorjaarszalmen de rivieren op. In het najaar van oktober tot medio december trekken de winterzalmen op. Vrouwtjes arriveren meestal het eerst op de paaipplaatsen. De mannetjes dreigen met hun haak naar concurrenten. Het vrouwtje maakt met de staart een kuil in het grind. Het mannetje en het vrouwtje zetten tegelijk hun geslachtsproducten af. Het hom (sperma) bevrucht het kuit (eieren). Vervolgens bedekt het vrouwtje de eieren met een laag grind.

Zalmen stellen hoge eisen aan het paaibed. Het afzetten van de eieren vindt plaats in grindbeddingen in de forelzone en vlagzalmzone en wel in de maanden november en december. De eieren komen omstreeks april-mei uit. In onze klimaatzone bleven de jonge zalmen één tot drie jaar op de beek hangen. In dit "parr"-stadium vertonen de zalmen hetzelfde gedrag als de overige in de beken verblijvende salmoniden (bijv. de beekforel).

Na dit verblijf op de beek, vindt in het "smolt

"stadium in de periode april-juni de trek naar zee plaats. De na een jaar op zee al weer op de Rijn terugkerende zalmen werden Jacobszalmen genoemd. De kleine en grote zomerzalmen, evenals de winterzalmen hadden twee tot drie jaren op zee doorgebracht.

Voedsel

Na hun geboorte voeden de jonge zalmen zich in het zoete water van hun geboorterivier de eerste één à twee jaar voornamelijk met insecten en insectenlarven. Tegen de tijd dat ze het zoete water voor het zoute gaan verwisselen, krijgen de "parrs" hun kenmerkende zilveren basiskleur: het zijn "smolts" geworden. In een geleidelijke zoet-zout overgang in het brakke mondingsgebied van de rivier kunnen de smolts zich langzaam aanpassen aan het zoute water. Ze voeden zich daar met garnalen en visbroed. Een belangrijk deel van de Europese zalmen steekt de Atlantische Oceaan over. Ze "grazen" dan samen met hun Amerikaanse soortgenoten de wateren tussen Groenland en Labrador af. De rest blijft wat dichterbij huis, in de voedselrijke zeeën rond Noorwegen, Schotland, Ierland en IJsland. Tijdens de zeefase eet de zalm kleinere vissen, garnalen en andere kreeftachtigen.

Groei en leeftijd

Gedurende het parr-stadium (de eerste 1-3 jaar) groeit de zalm tot een lengte van 15 tot 20 cm. Wanneer de zalm als zilverkleurige smolt eenmaal in zee belandt, maakt hij een enorme groei door. Zo bereikt een zalm al na één zeewinter een lengte van 50 tot 65 centimeter, bij een gewicht van circa 5 pond. Na twee zeewinters wordt een lengte bereikt van 80 centimeter bij een gewicht tot 16 pond. In Zwitserland werden vroeger zalmen met een lengte van een meter gevangen bij een gewicht tot wel 10 kg.